



Tadjqiqot.uz



**ЎЗБЕКИСТОН
ОЛИМЛАРИ ВА
ЁШЛАРИНИНГ
ИННОВАЦИОН
ИЛМИЙ-АМАЛИЙ
ТАДҚИҚОТЛАРИ
МАВЗУСИДАГИ КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

2021

- » Хукукий тадқиқотлар
- » Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар
- » Тарих саҳифаларидаги изланишлар
- » Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни
- » Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни
- » Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар
- » Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар
- » Маданият ва санъат соҳаларини ривожланиши
- » Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши
- » Техника ва технология соҳасидаги инновациялар
- » Физика-математика фанлари ютуқлари
- » Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар
- » Кимё фанлари ютуқлари
- » Биология ва экология соҳасидаги инновациялар
- » Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари
- » Геология-минерология соҳасидаги инновациялар



Crossref



31 OKTYABR
№33

CONFERENCES.UZ

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 33-КЎП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ
17-ҚИСМ**

**МАТЕРИАЛЫ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ
33-МЕЖДИСЦИПЛИНАРНОЙ ДИСТАНЦИОННОЙ
ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИИ НА ТЕМУ "НАУЧНО-
ПРАКТИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ В УЗБЕКИСТАНЕ"
ЧАСТЬ-17**

**MATERIALS OF THE REPUBLICAN
33-MULTIDISCIPLINARY ONLINE DISTANCE
CONFERENCE ON "SCIENTIFIC AND PRACTICAL
RESEARCH IN UZBEKISTAN"
PART-17**

ТОШКЕНТ-2021



УУК 001 (062)

КБК 72я43

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" [Тошкент; 2021]

"Ўзбекистонда илмий-амалий тадқиқотлар" мавзусидаги республика 33-қўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 октябрь 2021 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2021. - 11 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн конференция 2017-2021 йилларда Ўзбекистон Республикасини ривожлантиришнинг бешта устувор йўналишлари бўйича Ҳаракатлар стратегиясида кўзда тутилган вазифа - илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий конференцияси таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари таҳлил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1. Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б., ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2. Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна (Фарғона давлат университети)

3. Тарих саҳифаларидаги изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4. Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

5. Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шоҳида Юсуповна (Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети)

6. Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна (Андижон давлат университети)

7. Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Ҳамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)



8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна (Навоий вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобохонов Олтибой Рахмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Муסיқа ва ҳаёт

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқайом Раҳимбердиевич (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган муҳандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)



22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Доцент Сувонов Боймурод Ўралович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш мухандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпламга киритилган тезислардаги маълумотларнинг ҳаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА ФАНЛАРИ ЮТУҚЛАРИ

1. Сабирова Саида Уразбаевна

ХАМКОРЛИК ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИНГ ЎҚУВЧИ КОМПЕТЕНЦИЯСИНИ
ШАКЛЛАНТИРИШ ВА РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ АҲАМИЯТИ.....7

2. Djumabayeva Nilufar Xasanbayevna

ЕНТИМОЛЛАР НАЗАРИЯСИ ФАНИ О'РГАНИЛИШИНИНГ ДОЛЗАРБЛИГИ9



ФИЗИКА-МАТЕМАТИКА ФАНЛАРИ ЮТУҚЛАРИ

ХАМКОРЛИК ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИНИНГ ЎҚУВЧИ КОМПЕТЕНЦИЯСИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ВА РИВОЖЛАНТИРИШДАГИ АХАМИЯТИ

Сабинова Саида Уразбаевна

11-сонли мактабнинг физика фани уқитувчиси

+998932857732

saidasobirova103@gmail.com

Аннотация: Ушбу мақолада ўқувчиларнинг ҳозирги замон фан ва техникасини ўрганишга қизиқишини кучайтириш, уларни ижодкорликка ундаш, назарий билимларини амалиётда қўллай олишга ўргатиш, дарсларда илғор педагогик ва ахборот - коммуникация технологиялари, замонавий лаборатория жиҳозларидан самарали фойдаланиш, ўқувчиларнинг интеллектуал салоҳиятини ошириш, тўғарак машғулотларини ва тадбирларни ноанъанавий тарзда ўтказиш масалалари ҳусусида мулоҳазалар юритилган.

Калит сўзлар: Фанга оид компетенциялар, компетентлик, ўқувчини шахс сифатида шаклланиши, ижтимоий ҳаётда турли вазиятлардан чиқа олишга ўргатиш.

Ҳаётимизнинг ҳар бир лаҳзаси ўлчовли, ўтаётган вақт сарҳисоби, харид қилинаётган маҳсулот оғирлиги, борар манзилларимиз масофаси, уй ичи ёки ташқариси ҳароратини билдириб турувчи кўрсаткичларсиз ҳаётимизни тасаввур қилолмаймиз, гўёки буларсиз умр деган улкан тарози бузилади.

Ҳозирги кундаги асосий вазифаларимиздан бири ўқувчиларни шахсий, касбий ва ижтимоий ҳаётларида учрайдиган вазиятларда эгаллаган, турли типдаги малакаларини самарали равишда қўллашга ўргатиш, мустақил равишда Физика фанига оид зарурий ахборотларни излаб топиш, таҳлил қилиш натижасида зарурий билимларини оширишга оид материалларни ажрата олиш, кўзда тутилмаган ноаниқ, яъни муаммоли вазиятлар вужудга келганда иш берадиган малакаларга алоҳида аҳамият бериш, ҳамда эгаллаган билимларини кундалик турмуши жараёнида қўллай оладиган ҳусусиятларини эгаллашни тарбиялашдан иборатдир.

Шунга кўра барча умумтаълим фанлари каторида физика фанидан ҳам ишлаб чиқилган Давлат таълим стандарти ва ўқув дастурларида, ўқувчиларда фанга оид билим, кўникма ва малакаларнинг дарс жараёнида сингдириш билан биргаликда, уларда компетенцияларни ҳам шакллантирилиш лозимлиги ҳам белгиланди.

Компетенция - мазкур фан буйича ўқувчи эгаллаган назарий билим, амалий кўникма ва малакаларини кундалик ҳаётида дуч келадиган, амалий ва назарий масалаларни ечишда фойдаланиб амалиётда қўллай олишдир.

Компетентлилик таркибига соф касбий билим, кўникма ва малакалардан ташқари ташаббускорлик, ҳамкорлик, гуруҳда ишлаш лаёқати, коммуникатив қобилияти, реал баҳолай олиш, мантикий фикрлаш, ахборотни саралаш ва фойдалана олиш ҳусусиятлари ҳам қиради.

Бундан ташқари ҳамкорлик таълим технологиялари, замонавий таълим андозалари асосида дарс жараёнида АКТ дан фойдаланиш; слайдлар, анимация, мултимедия ва электрон дарсликлар, дарс сифати ва самарадорлигини оширишда муҳим омил вазифасини ўтайди.

Физикавий жараёнлар, ҳодисалар тўғрисида аниқ тасаввур қилиш ва англаш, физикавий формулаларни тўғри ёза олиш, физикавий тушунча ва қонуниятларнинг таърифини билиш, масса, ҳажм, зичлик бирликларини тўғри ёзиш ва ифода қилиш, физикавий формулаларнинг ёзилиши тўғрисидаги БКМ ларни сингдиришда мазкур мавзуга тегишли маълумотларни ўқувчига қизиқарли қилиб, содда, раво тил билан, оддийдан мураккабга томон ўргатиш



лозим. Бунда формулаларни ёзишда кундалик турмушга боғлаб, ахборотлардан тўплаб, тушунтириш мақсадга мувофиқ

Табиат қонунларини яхши билиш, амалда тадбик этиш, ёшларни экологик маданият руҳида тарбиялаш, сув ва ҳаво, саломатлик, атмосферани муҳофаза қилиш ва инсониятнинг соғлиғи ташқи шароит билан ҳамбарчас боғлиқлиги ҳақида тушунчалар бериш билан экологик маданият компетенцияни шакллантиради.

Ўрганилган билим ва кўникмаларни кундалик амалий ҳаётда қўллай олиш, назарий билимларни мустаҳкамлаш учун масалалар ечиш, тест топшириқларини бажариш, жисм, моддалар, физикавий ҳодисаларни англаш, шунингдек, тажриба - намоишлар кўрсатиш, лаборатория машғулотларини ўтказиш орқали назарий билимларни амалиётда қўллай олиш малакаси ҳосил бўлади

Ўқув машғулотида ҳамкорлик таълим технологиялари ўқитувчига синфнинг мавзу ёки бўлими бўйича машғулотларни энг тўғри кетма-кетликда олиб боришга, ҳар бир дарсга ўқув материални танлаб олишга, ҳар бир ҳолда ўқувчиларга янги билимлар беришда педагогик жиҳатдан мақсадга мувофиқ бўлган методни аниқлашга имкон беради. Шу асосда ўқитиш жараёнида ўқувчиларнинг мустақиллигини, ташаббускорлигини ва ижодийлигини ўстириш мумкин

Ўқувчилар назарий олган билимларини нафақат дарсларда балки ҳаётда ҳам қўллаш малакасига эга бўлиши керак.

Лаборатория ишлари - дарсларнинг мазмуни ва методик бажарилиши, асосан қонунларнинг назарий натижаларини ва уларни экспериментал текширишни ифодалайди. Бундай дарслар учун таълим технологияларини кенг жалб қилиш характерлидир. Лаборатория машғулотларини ўтишда айниқса «Кичик гуруҳларда ишлаш» технологиясидан фойдаланиш самаралидир.

Ватанга садоқатли, инсонларга меҳр - оқибатли ҳамда умуминсоний ва миллий кадрятларга эътиқодли бўлиш, бадиий ва санъат асарларни тушуниш, ораста қийиниш, юриш туришда, маданий меъёрларга ва соғлом турмуш тарзига амал қилиш, халқнинг тарихий ва маданий меросини авайлаб асраш, жамиятда ўрнатилган одоб - ахлоқ қоидаларига риоя қилишни ўргатиш ўқувчиларда умуммаданий компетенцияларни шакллантиради.

Аниқ ҳисоб китобларга асосланган ҳолда шахсий, оилавий, касбий ва иқтисодий режаларни туза олиш, инсон меҳнатини енгиллаштирадиган, меҳнат унумдорлигини оширадиган ва қулай шарт - шароитга олиб келадиган фан ва техника янгиликларидан хабардор бўлиш ҳамда фойдалана олишни ўргатиш ўқувчиларда математик саводхонлик, фан ва техника янгиликларидан хабардор бўлиш ҳамда фойдаланиш компетенциясини шакллантиради.

Шунингдек, компетенцияларни шакллантиришда фанлар аро боғлиқлик ҳам муҳим аҳамиятга эга.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Ўқитувчилар учун методик қўлланма. Муаллифлар: А. Юсупов, Н. Турдиев. Тошкент «Маънавият» 2003
2. Таълим таракқиёти ахборотномаси. 1999 йил маҳсус сони.
3. Н. М. Шахмаев, Д. Ш. Шодиев. Физика-6 Тошкент «Ўқитувчи» 1999.



ЕHTИМОЛЛАР НАЗАРИЯСИ ФАНИ О'РГАНИЛИШИНИНГ ДОЛЗАРБЛИГИ

Djumabayeva Nilufar Xasanbayevna,
Namangan viloyat, Mingbuloq tumani
13-maktab matematika fani o'qituvchisi
tel: +998943062093.

Annotatsiya. Ehtimollar nazariyasi boshqa matematik fanlar kabi amaliyot ehtiyojlaridan paydo bo'ldi va rivojlandi. U ommaviy tasodifiy hodisalarga xos qonuniyatlarni o'rganish bilan shug'ullanadi.

Kalit so'zlar: matematika, ehtimollar nazariyasi, statistika.

Uzoq davrlar mobaynida insoniyat o'z faoliyati uchun faqat determinirlangan deb atalmish qonuniyatlarni o'rganar va ulardan foydalanar edi. Biroq tasodifiy hodisalar bizning hayotimizga xohish irodamizdan qat'iy nazar kirib kelgani va bizni doimo o'rab turgani uchun hamda, ustiga-ustak, tabiatning barcha hodisalari tasodifiy bo'lgani uchun ularni tadqiq qilishni o'rganish va shu maqsadda tadqiqot usullarini ishlab chiqish zarurdir. Tabiat va jamiyat qonunlari sababiy bog'lanishlarning namoyon bo'lish shakli bo'yicha ikkita sinfga bo'linadi: determinirlangan (oldindan aniq) va statistik.

Masalan, osmon mexanikasi qonunlariga asosan Quyosh sistemasidagi sayyoralarning hozir mahlum bo'lgan vaziyati bo'yicha ularning ixtiyoriy paytdagi vaziyati amalda bir qiymatli oldindan aytib berilishi mumkin, shu jumladan, Quyosh va Oy tutilishlari juda aniq bashorat qilinishi mumkin. Bu determinirlangan qonunlarga misol. Shu bilan birga hamma hodisalarni ham aniq bashorat qilib bo'lmaydi. Masalan, iqlimning uzoq muddat davomida o'zgarishlari, ob-havoning qisqa muddatli o'zgarishlari muvaffaqiyatli bashorat qilishning obhektlari bo'la olmaydi, yahni ko'pgina qonunlar va qonuniyatlar determinirlangan doiraga ancha kam darajada bo'ysunadi. Bunday turdagi qonunlar statistik qonunlar deb ataladi. Bunday qonunlarga asosan, biror-bir tizimning kelajakdagi holati bir qiymatli emas, balki faqat mahlum bir ehtimollik bilan aniqlanadi. Ehtimollar nazariyasi boshqa matematik fanlar kabi amaliyot ehtiyojlaridan paydo bo'ldi va rivojlandi. U ommaviy tasodifiy hodisalarga xos qonuniyatlarni o'rganish bilan shug'ullanadi. Ehtimollar nazariyasi shart-sharoitlarning aniq bir majmuasini amalga oshirganda ko'p marotalab qaytarilishga qodir bo'lgan ommaviy tasodifiy hodisalarning xossalarini o'rganadi. Tabiatidan qat'iy nazar, ixtiyoriy tasodifiy hodisaning asosiy xususiyati uni amalga oshirishining o'lchovi yoki ehtimoli. Biz kuzatadigan hodisalarni uchta turga bo'lish mumkin: muqarrar, mumkin bo'lmagan va tasodifiy. Muqarrar hodisa deb albatta ro'y beradigan hodisaga aytiladi. Mumkin bo'lmagan hodisa deb mutlaqo ro'y bermaydigan hodisaga aytiladi. Tasodifiy hodisa deb ro'y berishi ham, ro'y bermasligi ham mumkin bo'lgan hodisaga aytiladi.

Ehtimollar nazariyasi yakka hodisa ro'y berish yoki bermasligini oldindan aytib berish vazifasini o'z oldiga qo'ymaydi, chunki tasodifiy hodisaga hamma shart-sharoitlarning tahsirini hisobga olish mumkin emas. Boshqa tomondan qaraganda, konkret tabiatidan qat'iy nazar, yetarlicha ko'p sondagi bir jinsli tasodifiy hodisalar tayin qonuniyatlarga, aniqrog'i ehtimoliy qonuniyatlarga bo'y-sunadi. Shunday qilib, ehtimollar nazariyasining predmeti ommaviy bir jinsli tasodifiy hodisalarning ehtimoliy qonuniyatlarini o'rganishdir. XVII asrning boshlaridayoq ommaviy tasodifiy hodisalarga xos bo'lgan bahzi-bir masalalarni tegishli matematik apparatdan foydalangan holda yechishga urinishgan. B.Paskal, P.Ferma va X.Gyuygens XVII asrning o'rtalarida turli qimor o'yinlarining kechishi va natijalarini o'rgana borib, klassik ehtimollar nazariyasiga asos solishdi. Ular o'z ishlarida ehtimollik va tasodifiy miqdorning matematik kutilmasi tushunchalaridan oshkor bo'lmagan holda foydalanishgan. Faqat XVIII asrning boshida Ya.Bernulli ehtimollik tushunchasini shakllantiradi. Ehtimollar nazariyasining keyingi muvaf-faqiyatlari Muavr, Laplas, Gauss, Puasson va boshqalarning nomlari bilan bog'liq. Ehtimollar nazariyasining rivojlanishiga P.L.CHebshev, A.A.Markov, A.M.Lya-punov, S.N.Bernshteyn, A.N.Kolmogorov, A.Ya.Xinchin, A.Proxorov va boshqalar kabi rus va sovet matematiklari ulkan hissa qo'shishgan. Akademiklar V.I.Romanovskiy, S.X.Sirojiddinov, T.A.Sarimsoqov, T.A.Azlarov, SH.K.Far-monov, professorlar I.S.Badalboev, M.U.G'ofurov, Sh.A.Xoshimov kabi yorqin namoyondalari bo'lgan O'zbekiston maktabining ehtimollar nazariyasini rivojlantirishdagi alohida o'rni bor.

Yuqorida ta'kidlab o'tilganidek, amaliyot ehtiyojlari ehtimollar nazariyasining paydo bo'lishiga



ko'maklashgan, uning fan sifatida rivojlanishini tahminlaydi, yangi tarmoqlar va bo'limlarning paydo bo'lishiga olib keladi. Vazifasi bosh to'plamga xos bo'lgan tavsiflarni tanlanma bo'yicha ma'lum bir ishonchlilik darajasida tiklashdan iborat bo'lgan matematik statistika ehtimollar nazariyasiga tayanadi. Ehtimollar nazariyasidan tasodifiy jarayonlar nazariyasi, ommaviy xizmat ko'rsatish nazariyasi, axborot nazariyasi, ekonometrik modellash tirish kabi fan tarmoqlari ajralib chiqdi. Ehtimollar nazariyasini tatbiq qilishning eng muhim yo'nalishlaridan biri iqtisodiyotdir. Hozirgi paytda ekonometrik modellash tirish, regression tahlil, trend va silliqlovchi modellar hamda ehtimollar nazariyasiga tayanuvchi boshqa uslublardan foydalanmasdan iqtisodiy hodisalarni tadqiq va bashorat qilishni tasavvur qilish qiyin. Sug'urta zahirasi, rezerv quvvatlar, davlat zahiralar kabi iqtisodiyotda to'liq qaror topgan tushunchalarning mavjudligi iqtisodiy qonunlar va qonuniyatlar determinirlangan emasligidan dalolat beradi, shu tufayli ular ehtimollar nazariyasini tatbiq etish doirasiga kiradi. Tasodif elementlarisiz rivojlanish umuman mumkin emasligini ham ta'kidlab o'tish zarur. Hayotning paydo bo'lishi va biologik turlarning takomillashishi, insoniyat tarixi, insonlarning ijodiy faoliyati, ijtimoiy-iqtisodiy tizimlarning rivojlanishi tasodifsiz mumkin bo'lmay qolardi. Shunday qilib, iqtisodiyotda tasodifning namoyon bo'lishini voqealarning shakllangan oqimidan ijobiy tomonga (yangi ilmiy kashfiyotlarning, texnologiyalarning, ishlab chiqarishni yuritish va tashkil etish usullarining paydo bo'lishi va shu kabilar) ham, salbiy tomonga (tabiiy ofatlar, uskunalarning ishdan chiqishi, xodimlarning kasal bo'lishi va shu kabilar) ham chetlashish deb qarash lozim. Bu keyinchalik voqealar kechishining o'zini jiddiy o'zgartiradi. Jamiyat rivojlanishi bilan xalq xo'jaligi tobora murakkablashib boradi, shuning uchun dinamik tizimlarning rivojlanish qonunlariga asosan ijtimoiy iqtisodiy hodisalarni tavsiflovchi qonunlarning statistik xarakteri kuchayib borishi kerak.

Adabiyotlar:

1. Mamatov M., Ibragimov R., Mashrabboev A., Ehtimollar nazariyasi va matematik statistika. T., O'z.Res. O'ZMTV, 2008 y.

**"ЎЗБЕКИСТОНДА ИЛМИЙ-АМАЛИЙ ТАДҚИҚОТЛАР"
МАВЗУСИДАГИ РЕСПУБЛИКА 33-КЎП ТАРМОҚЛИ
ИЛМИЙ МАСОФАВИЙ ОНЛАЙН КОНФЕРЕНЦИЯ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

(17-қисм)

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусахҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 31.10.2021

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000
